

بررسی همگرایی ایران و شرق

حسین شعبانی، اسداله پاکیان

تیمور ستارزاده گرمرودی

www.ketab.ir

سرشناسه: شعبانی، حسین، ۱۳۵۱-
 عنوان و نام پدیدآور: بررسی همگرایی ایران و شرق / حسین شعبانی، اسداله پارکیان، تیمور ستارزاده گرم‌رودی.
 مشخصات نشر: تهران، کاری نو، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری: ۸۸ ص، ۸۸، ۱۴۰۲۱۰ س.م.
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۵۸۹-۶-۷
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه: ص، [۸۱] - ۸۶.
 موضوع: ایران -- روابط خارجی -- چین
 موضوع: Iran -- Foreign relations -- China
 موضوع: چین -- روابط خارجی -- ایران
 موضوع: China -- Foreign relations -- Iran
 شناسه افزوده: پارکیان، اسداله، ۱۳۵۷-
 شناسه افزوده: ستارزاده گرم‌رودی، تیمور، ۱۳۶۲-
 رده‌بندی کنگره: DSR ۱۶۵۶
 رده‌بندی دیویی: ۳۲۷/۵۵۰۵۱
 شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۹۶۶۵
 کد پیگیری: ۸۴۹۴۹۱۴

www.ketab.ir

مدیر تولید: فرهاد ایمانی
 ویراستار: مهدی فرج‌الهی
 طراح جلد: هنگامه بکایی
 چاپ متن و صحافی: چاپخانه کوفه
 چاپ اول، زمستان ۱۴۰۰
 شمارگان: ۵۰۰

بررسی همگرایی ایران و شرق
 چاپ اول
 سال ۱۴۰۰
 ۶۹،۰۰۰ تومان

فروشگاه و دفتر انتشارات
 تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان روانمهر، شماره ۱۱۰
 کد پستی: ۱۳۱۴۸۴۴۵۱۴
 تلفن: ۶۶۴۰۸۶۶۷ - ۶۶۴۱۸۶۵۳
 www.roozbahan.com
 info@roozbahan.com

این کتاب براساس شیوه نگارشی و ویرایشی انتشارات کاری نو تنظیم شده است.
 © حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

۱۱	پیشگفتار
۱۳	مقدمه
۱۶	چارچوب مفهومی
۱۷	مفهوم منطقه‌گرایی و عوامل گسترش آن
۱۸	مفهوم همگرایی
۲۱	مهم‌ترین عوامل گسترش و تداوم منطقه‌گرایی
۲۱	۱. افول برنامه‌ریزی متمرکز
۲۲	۲. تغییر نگرش ایالات متحده نسبت به منطقه‌گرایی
۲۲	۳. اثر دومینو
۲۲	۴. جهانی‌سازی
۲۲	۵. ایجاد اعتماد
۲۳	۶. سیاست
۲۳	شاخص‌های موفقیت و کارآمدی ترتیبات تجاری منطقه‌ای
۲۴	دلایل ناموفق بودن یک همگرایی اقتصادی
۲۵	مؤلفه‌ها و پیش‌زمینه‌های همگرایی منطقه‌ای
۲۵	۱. جغرافیا
۲۶	۲. اندازه اقتصاد
۲۷	۳. عزم و اراده سیاسی
۲۷	۴. مشترکات فرهنگی
۲۷	معرفی کشورهای منطقه

۱. روسیه	۲۸
معرفی بخش‌های اقتصادی روسیه	۲۹
الف) کشاورزی	۲۹
ب) صنعت	۲۹
ج) جهانگردی	۳۰
د) خدمات	۳۰
هـ) زیرساخت	۳۱
۲. چین	۳۱
اقتصاد چین	۳۳
معرفی بخش‌های اقتصادی چین	۳۴
الف) کشاورزی	۳۴
ب) صنعت	۳۴
ج) خدمات	۳۵
د) گردشگری	۳۵
هـ) زیرساخت	۳۶
بررسی روابط اقتصادی و تجاری ایران با چین برای همگرایی	۳۷
عملگرایی در مناسبات ایران و چین	۳۸
جایگاه چین در سیاست خارجی ایران	۴۱
زمینه‌های راهبرد نگاه به شرق در سیاست خارجی ایران	۴۶
الف) الزامات سند چشم‌انداز	۴۶
ب) سرخوردگی از غرب	۴۸
ج) افزایش قدرت شرق	۴۹
فرصت‌های راهبرد و همگرایی نگاه به شرق	۵۳
الف) افزایش قدرت و انسجام شرق تمدنی	۵۳
ب) الگوگیری از مدل توسعه اقتصادی شرق	۵۹
ج) امکان‌پذیر بودن ائتلاف و همگرایی سیاسی و امنیتی با شرق	۶۰

۶۲	توسعه مناسبات ایران و چین پس از توافق هسته‌ای
۶۳	۱. تعهد چین به حفظ مناسبات با ایران در دوره تحریم‌ها
۶۴	۲. بی‌اعتمادی ایران به غرب
۶۵	۳. ضرورت مقابله با افراط‌گرایی و تروریسم
۶۶	۴. نیازهای اقتصادی متقابل
۶۷	۵. اهمیت ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک ایران برای چین
۶۸	۶. مخالفت با نظم بین‌المللی موجود
۶۸	نظرهبر انقلاب درباره همکاری‌های ایران و چین
۶۹	آیا توافق ایران-چین محرمانه بود؟
۷۱	فرصت‌ها و امتیازات ایران در نگاه به شرق و همگرایی با آن‌ها
۷۱	الف) امکان برقراری پیوندهای تنگاتنگ با بازیگران قدرتمند شرقی
۷۲	ب) انرژی به عنوان کالای استراتژیک و برگ برنده ایران
۷۳	ج) موقعیت طلایی ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک ایران
۷۳	د) وابستگی متقابل میان کشورهای امنیت‌افزایی
۷۷	نتیجه‌گیری
۸۱	توصیه‌های سیاستی
۸۳	منابع

پیشگفتار

روابط ایران با چین به گونه‌ای روزافزون در کلیت سیاست خارجی ایران اهمیت می‌یابد. با عنایت به این موضوع، این کتاب در پی تبیین بررسی همگرایی ایران و شرق است. به بیان دیگر، پرسش کلیدی این است که چه فرصت‌ها و امتیازاتی در روابط ایران و چین در وضعیت کنونی نصیب ایران می‌شود؟ از نظر نویسنده، برخی همپوشانی‌ها در سیاست خارجی دو کشور، مبادلات اقتصادی، نظامی و همکاری در حوزه انرژی، عوامل توسعه بخش روابط دو کشورند. از سوی دیگر، انتخاب استراتژیک چین و روابط همکاری جویانه این کشور با قدرت‌های غربی، عوامل محدودکننده این روابط به شمار می‌آیند. نویسنده معتقد است که عوامل محدودکننده در سال‌های اخیر نقش مهم‌تری در شکل‌دهی به روابط سیاسی دو کشور ایفا کرده‌اند، به گونه‌ای که روابط سیاسی طرفین نسبت به گذشته محدود شده و روابط تجاری به عنوان مهم‌ترین حوزه همکاری‌های دو کشور مطرح شده است.

نویسنده حاضر تلاش دارد تا دیدگاه‌ها، زمینه‌ها و فرصت‌های راهبرد نگاه به شرق در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران را واکاوی کند. در این راستا ابتدا به چارچوب نظری موضوع پرداخته و در ادامه به جایگاه چین در سیاست خارجی ایران و زمینه راهبرد نگاه به شرق در سیاست خارجی ایران و نظر رهبر انقلاب اسلامی، آیت‌الله خامنه‌ای، درباره همکاری ایران و چین اشاره کرده و در آخر به مسئله فرصت‌های راهبرد نگاه به شرق و فرصت‌ها و امتیازات ایران در نگاه به شرق را بیان کرده‌ایم.